

11. เป็นผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัยคอมพิวเตอร์ ที่มหาวิทยาลัยมิชซูรีในสหรัฐ

11.1 ได้รับเชิญเป็นหัวหน้าภาควิชาที่แคนาดา

นักคอมพิวเตอร์ในอเมริกาและแคนาดาโดยเฉลี่ยแล้วย้ายงานทุก 2-3 ปี มีคนแย่งซื้อตัวตลอดเวลา ถ้าใครไปเสนอผลงานที่ไหนแล้วไม่มีใครสนใจเสนอให้ย้ายงาน ก็แปลว่าคนนั้นเสนอไม่เก่งหรือหัวข้อที่เสนอไม่เป็นที่สนใจ

ผมก็ทำตามกระแสการย้ายงานของนักคอมพิวเตอร์อเมริกันและแคนาดีนั่น คือ อยู่แมคมาสเตอร์ได้ 2 ปีก็ย้ายไปอัลเบอร์ตา อยู่อัลเบอร์ตาได้ 2 ปีก็มีคนชวนย้ายไปที่อื่น

ในบรรดาข้อเสนอให้ย้ายงานที่ได้รับการเสนอในตอนนั้น ข้อเสนอที่ดีมาก ก็เป็นการเสนอให้เป็นหัวหน้าภาควิชาคอมพิวเตอร์ที่มหาวิทยาลัยบริติชโคลัมเบีย นอกจากนี้ด้านวิชาการที่น่าสนใจมากแล้ว ด้านสถานที่ก็ดีกว่าอัลเบอร์ตาในแง่ที่ว่าไม่หนาว เพราะมีกระแสน้ำอุ่นชายฝั่งทะเลบริติชโคลัมเบีย นอกจากนี้ยังมีประชาคมจีนซึ่งมีตลาด และมีร้านให้ซื้อหาอาหารจีนได้สะดวก



รูปที่ 11.1 มหาวิทยาลัยมิชซูรี

เรื่องอาหารนั้นก็เป็นเรื่องสำคัญของคนไทย เราชอบประทานอาหารแตกต่างจากฝรั่ง ฝรั่งเวลาจะรับประทานอาหารเนื้ออย่างเขาก็ไม่ใส่เครื่องเทศอะไรมากมาย เขาบอกว่าใส่เครื่องเทศ มากๆ แล้วเสียรสเนื้ออย่างหมด แต่ของไทยชอบต้มยำทำแกงต้องใส่ตะไคร้ ใบมะกรูด ผักชี อะไรหลายอย่าง อยู่แมคมาสเตอร์ต้องไปซื้อที่โตรอนโต อยู่อัลเบอร์ตาไม่มีที่ซื้อต้องสั่งจาก

โตรอนโตหรือบริติชโคลัมเบีย ฉะนั้นเมื่อได้รับการทาบทามไปบริติชโคลัมเบีย ผมจึงสนใจเป็นพิเศษ

11.2 วุฒิสมาชิกมิชซูรีเสนอให้ขอยกเว้นให้กลับอเมริกาได้

นอกจากบริติชโคลัมเบียแล้ว ผมได้รับข้อเสนอให้ไปมิชซูรีในอเมริกา เทียบแคนาดา กับอเมริกาแล้วอเมริกามีความก้าวหน้าทางวิชาการมากกว่า ผมอยากไปอเมริกาแต่ติดอยู่ที่ข้อกำหนดเป็นกฎหมายอเมริกันไม่ใช่กฎหมายไทย ฉะนั้นจะปรึกษาเจ้าคุณพ่อผู้เชี่ยวชาญกฎหมายไทยก็ไม่ได้แล้ว ผมก็เลยไปห้องสมุดค้นหาตำรามาอ่านว่าการที่ผมเคยได้รับทุนอเมริกันไปศึกษาปริญญาเอกที่อเมริกาแล้วไม่กลับเมืองไทยตามเจตนาของทุนนั้น ทางอเมริกาจะไม่อนุญาตให้ผมไปทำงานที่อเมริกา ยกเว้นกรณีที่ใช้ “สิทธิพิเศษที่สาม (Third Preference)” สำหรับตำแหน่งงานที่หาคนอเมริกันทำไม่ได้

ทางมหาวิทยาลัยมิชซูรีก็กรุณามาก โดยขอให้ท่านวุฒิสมาชิก สจวต ซิเมิลตัน (Stuart Symington) ทำเรื่องขออนุมัติให้ผมเข้าอเมริกาได้ในแบบสิทธิพิเศษที่สาม ต้องกราบขอบพระคุณท่านวุฒิสมาชิกไว้ ณ ที่นี้ด้วย

11.3 เกือบไม่กล้ารับตำแหน่งผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย

เมื่อทางแคนาดาเสนอให้เป็นหัวหน้าภาควิชาแล้วทางมิชซูรีจะแย่งตัวก็เลยต้องเสนอตำแหน่งมาแข่งด้วย คือเสนอให้เป็นผู้ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัยคอมพิวเตอร์ (Director of Graduate Studies in Computer Science)

ผมเป็นห่วงว่าจะทำได้หรือไม่ เพราะถ้าจะนับกันจริงๆ ตำแหน่งนี้เป็นตำแหน่งแรกที่ผมจะได้เป็นเจ้านายของฝรั่ง ตำแหน่งก่อนหน้านี้ เช่น เป็นประธานกรรมการต่างๆ ก็ไม่ได้เป็นตำแหน่งหัวหน้าทางบริหาร ยิ่งตำแหน่งผู้อำนวยการโครงการวิจัย (Research Director) ก็เป็นตำแหน่งวิจัย ผมจึงถามท่านรองอธิการบดีว่าผมจะได้หรือไม่ ท่านก็บอกว่าทำได้แน่ ง่ายจะตายไป เขามีคู่มือการปฏิบัติงาน (Manual of Operation) เช่น ใครมาถามเรื่องการลา ผู้อำนวยการก็เปิดคู่มือดูในสารบัญหรือในดัชนีก็ได้ เปิดไปดูรายละเอียดเขาก็จะบอกว่าใช้แบบฟอร์มใด กรอกแบบฟอร์มอย่างไร ใช้เอกสารประกอบอะไรบ้าง ส่งให้ผู้ผู้อำนวยการ แล้วผู้อำนวยการก็ดูคู่มือว่าอยู่ในอำนาจหรือไม่ ถ้าอยู่ในอำนาจอนุมัติได้และต้องอนุมัติภายในเวลากี่วัน ถ้าไม่อยู่ในอำนาจก็ต้องส่งต่อให้รองอธิการบดี เป็นต้น

ต่อมาอีกไม่นานผมก็กลับเมืองไทยไปถามหาคู่มือการบริหาร ท่านผู้หลักผู้ใหญ่ในเมืองไทยก็ถามว่า “โง่หรืออาจารย์ ขึ้นเขียนคู่มือให้ เขาก็ไล่เราออก แล้วเอาเด็กจบใหม่

เงินเดือนต่ำมาทำแทน” มองคนละแง่กัน ในอเมริกาเขาให้ผู้บริหารใช้เวลาคิดหาอะไรแปลกใหม่มาทำ ไม่ต้องเสียเวลาทำเรื่องที่ซ้ำซาก

11.4 มีเลขานุการบริหาร

เพื่อให้ผู้บริหารมีเวลาใช้สมองคิดหาอะไรใหม่ทำและคิดหาทางแก้ปัญหา ถ้ามีปัญหา ทางอเมริกาเขาจะมีเลขานุการบริหาร (Executive Secretary) มีหน้าที่ทำการแทนผู้บริหารได้

ตัวอย่างเช่น การรับนักศึกษาเข้าศึกษา ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัยก็ตั้งกฎระเบียบวิธีปฏิบัติไว้ เช่น ถ้าผู้สมัครคะแนนเฉลี่ยปริญญาตรี 3.8 – 4.0 ก็รับได้เลย ถ้าคะแนนเฉลี่ย 2.00 – 2.99 ก็ไม่รับเลย ถ้าคะแนน 3.00 – 3.79 จะรับก็ได้แต่ก็ไม่อยากให้เกิดกรณีรับไปเต็มหมดแล้วมีคนเก่งมาภายหลังไม่มีที่รับ

ฉะนั้นผมจะจัดทำจดหมายเอาไว้เป็น 3 ส่วน ส่วนที่ 1 บอกทำนองว่า “ขอบคุณที่สนใจในหลักสูตรของเรา...” ส่วนที่ 2 บอกทำนองว่า “ปรกติเราประชุมกันเดือนละครั้ง ไบสมักรของคุณมาถึงหลังจากที่เราประชุมไปนิดเดียว ฉะนั้นต้องรออีกประมาณหนึ่งเดือน เราจะพิจารณาใหม่” นั่นคือบอกว่าอย่าเพิ่งหนีไปไหนให้รออยู่อีกเดือนแล้วเราอาจจะรับ ระหว่างนั้นถ้ามีใครคะแนนดีกว่าเราก็รับไป ถ้าครบเดือนแล้วไม่มีใครคะแนนดีกว่าเราก็รับคนที่รออยู่ ส่วนที่ 3 ก็บอกทำนองว่า ถ้าคุณสนใจจะได้ข้อมูลอะไรเพิ่มเติมก็ไม่ต้องเกรงใจติดต่อมาได้เสมอ”

เมื่อมีกฎระเบียบดังกล่าวแล้ว ทางเลขานุการบริหารก็ดำเนินการรับนักศึกษาแทนผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัยได้เลย ถึงสิ้นเดือนก็ทำรายงานสรุปช่วยให้ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัยมีเวลาว่างจากการทำงานประจำซ้ำซาก เขาเวลาไปทำอะไรที่มีประโยชน์มากกว่า

11.5 เป็นกรรมการสภาวิชาการและสภาบริหาร

อยู่อัลเบอร์ต้าผมเป็นแค่กรรมการสภาวิชาการ แต่พอมาอยู่มิชซูรี่ก็เป็นที่กรรมการสภาวิชาการและกรรมการสภาบริหาร สภาวิชาการที่มิชซูรี่ก็คล้ายกับที่อัลเบอร์ต้า คือพิจารณาเรื่องวิชาการ ใครเสนอวิชาอะไรใหม่ เปิดหลักสูตรอะไรใหม่ การกำหนดตำแหน่งวิชาการ การพัฒนาด้านวิชาการ เป็นต้น

ส่วนสภาบริหารนั้นเมื่อตอนอยู่แมคมัสเตอร์และอยู่อัลเบอร์ต้า ผมไม่ได้เป็น เพราะไม่ได้เป็นผู้บริหารที่นั่น พอมาอยู่มิชซูรี่ได้เป็นผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย นับเป็นผู้บริหารด้วยก็เลยได้อยู่ในสภาบริหารได้เรียนรู้การดำเนินการด้านบริหาร เช่น การจัดสรรงบประมาณ การจัดหาอาคารสถานที่ และการจัดงานทั้งหลาย

11.6 เข้ารับการฝึกอบรมโครงการสอนผู้สอน

มูลนิธิวิทยาศาสตร์แห่งชาติอเมริกัน (U.S. National Science Foundation) และ สภาสัมมนาวิทยาการคณิตศาสตร์ (Conference Board of Mathematical Science) ร่วมกันให้ทุนจัดโครงการ “สอนผู้สอน (Teach the Teacher)” ให้อาจารย์มหาวิทยาลัยเสนอโครงการขอทุน ผู้ขอทุนจะเป็นผู้อำนวยการฝึกอบรม (Conference Director) ได้ค่าตอบแทน 10,000 เหรียญ (400,000 บาท) เชิญผู้เชี่ยวชาญมาสอน 5 วัน จากวันจันทร์ ถึงศุกร์ โดยผู้เชี่ยวชาญจะต้องเตรียมเขียนตำราเรียนระดับมหาวิทยาลัยใหม่ 1 เล่ม ขนาดสำหรับสอนนักศึกษา 45 ชั่วโมง นำมาสอนอาจารย์ 5 วัน วันละ 9 ชั่วโมง รวมเป็น 45 ชั่วโมง ผู้เชี่ยวชาญจะได้ค่าตอบแทน 15,000 เหรียญ (600,000 บาท)

ผู้อำนวยการฝึกอบรมมีหน้าที่สรรหาอาจารย์มาเรียน 25 คน โดยให้ค่าเดินทางและค่ากินอยู่แก่อาจารย์ที่สมัครและได้รับการคัดเลือก ทุกคนต้องเดินทางมาถึงสถานที่สัมมนา ในเย็นวันอาทิตย์ เริ่มเรียนกันเช้าวันจันทร์จนถึงเย็นวันศุกร์ แล้วจะกลับคืนวันศุกร์หรือเช้าวันเสาร์ก็ได้

ผมสมัครและได้รับคัดเลือกเข้าเรียนในโครงการ สอนผู้สอนรวมทั้งสิ้น 7 โครงการ ปีละ 1 – 2 โครงการ เมื่อเรียนจบแล้วผู้เรียนทุกคนจะต้องนำวิชาใหม่ที่เรียนนั้นไปเปิดสอน ในมหาวิทยาลัยของตนในภาคการศึกษาต่อไป นับเป็นโครงการที่ดี ทำให้มีวิชาและตำราใหม่ขึ้นทุกปี